

Udenrigsudvalget
URU alm. del - Bilag 66
Offentligt

92-gruppen

c/o Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Tlf: 39 17 40 32, 39 17 40 00
Faxnummer: 39 17 41 41
E-mail: 92-gruppen@dn.dk
Website: www.92grp.dk
Koordinator: John Nordbo

Udenrigsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

København d. 3. december 2004

**Bud på danske mærkesager ifm. FN-topmøde om 2015-målene
– Opfordring til at Folketinget engageres i forberedelsen**

Kære udvalgsmedlemmer,

Jeg skriver til jer på vegne af 19 danske miljø- og ulandsorganisationer i 92-gruppen. Vi har netop sendt vedlagte brev til statsministeren. I brevet opfordrer vi til, at der gives høj prioritet til forberedelsen af det FN-topmøde om fremskridt ift. opfyldelsen af 2015-målene, som forventes afholdt i september 2005.

Vi mener, det vil være vigtigt for Danmark at have klare bud på mærkesager og ambitioner fra starten af forberedelsesprocessen. I brevet redegør vi for vores forslag til sager, som Danmark bør arbejde for/med.

Det er vores opfattelse, at topmødet kan komme til at udgøre en meget vigtig brik i den internationale indsats for at bekæmpe fattigdom og fremme bæredygtig udvikling i det hele taget.

Vi mener også, at Danmark kan gøre en forskel i forbindelse med topmødet, og derfor vil vi gerne opfordre jer til at sikre, at Folketinget inddrages i forberedelsen af mødet.

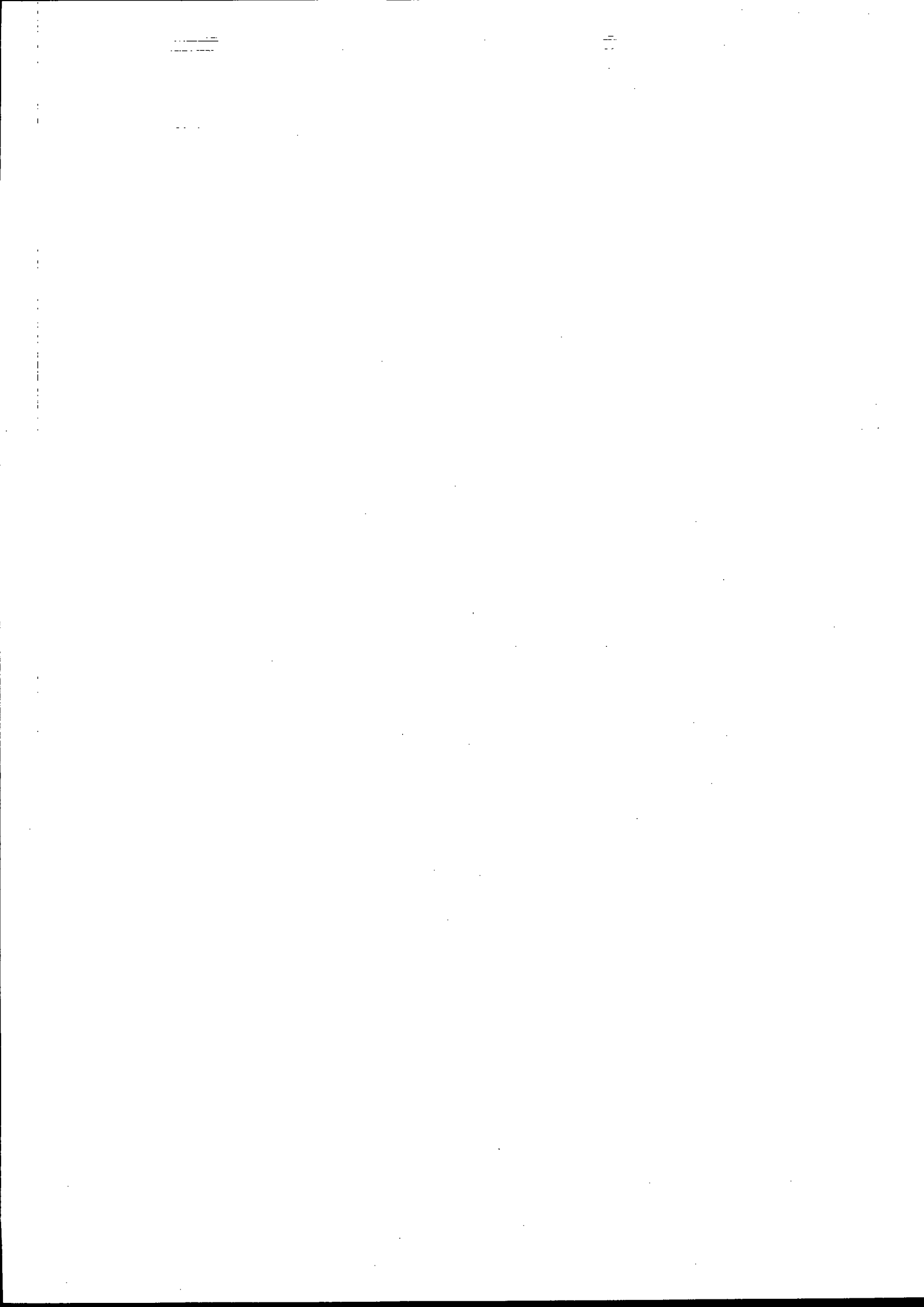
Vi står naturligvis til rådighed – nu såvel som senere – dersom udvalget måtte ønske yderligere informationer om vores forslag eller vurderinger af processen frem mod topmødet.

Med venlig hilsen

John Nordbo

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder blandt andet aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg, 2002.

92-gruppen består af: Arbejderbevægelsens Internationale Forum, Care Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk International Bøssætningservice, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark, Det Økologiske Råd, FN-forbundet, Folkekirkens Nødhjælp, Greenpeace, Danmarks Jægerforbund, Kvindernes U-landsudvalg, Landsforeningen for Økosamfund, Mellemføleligt Samvirke, Natur og Ungdom, Nepenthes, Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis /Øko-net, Organisationen for Vedvarende Energi OVE, U-landsforeningen Svalerne, U-landsorganisationen Ibis, WWF Verdensnaturfonden.

92-gruppen

c/o/ Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Tlf: 39 17 40 32, 39 17 40 00
Faxnummer: 39 17 41 41
E-mail: 92-gruppen@dn.dk
Website: www.92grp.dk
Koordinator: John Nordbo

Statsminister Anders Fogh Rasmussen
Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

København d. 3. december 2004

Kære Anders Fogh Rasmussen,

Jeg skriver til dig på vegne af 19 danske miljø- og ulandsorganisationer i 92-gruppen. Vi vil gerne opfordre dig til at give høj prioritet til forberedelsen af det FN-topmøde om fremskridt ift. opfyldelsen af 2015-målene, som forventes afholdt i september 2005.

Vi mener, det vil være vigtigt for Danmark at have klare bud på mærkesager og ambitioner fra starten af forberedelsesprocessen. Nedenfor følger vores forslag til sager, som Danmark bør arbejde for/med.

Hvis det er muligt for dig at afse tid, så vil vi meget gerne mødes med dig for at diskutere forslagene.

Vi tror, at Danmark kan gøre en forskel i forbindelse med topmødet. Hvis vi giver høj prioritet til forberedelsen, vil vi kunne arbejde tæt sammen med Storbritannien, som har EU-formandskabet under topmødet, og som formentlig også kommer til at stå i spidsen for EU's arbejde under hele forberedelsesprocessen. Når det gælder en række sager vedrørende bistand, gæld og handel, samt ønsket om at sætte særligt fokus på Afrika, er der ikke stor afstand mellem britiske og danske synspunkter, hvorfor der er grundlag for en stærk alliance.

Vi vil samtidig opfordre til, at en bred kreds af aktører, herunder NGO'er såvel som erhvervsliv, inddrages i den danske forberedelsesproces.

Vi har følgende forslag til danske mærkesager i forbindelse med topmødet:

1. Nye internationale forpligtelser til at øge u-landsbistanden

I forbindelse med topmødet vil der blive fremlagt vurderinger af, hvor meget u-landsbistand der skal til, hvis 2015-målene skal nås. Foreløbige beregninger fra UNDP tyder på, at bistanden fra de

rige lande skal fordobles, og forøgelsen skal ske snart, hvis der skal nås markante resultater i de svageste lande inden 2015.

Derfor er det vigtigt, at topmødet ender med nye forpligtelser til at hæve det internationale bistandsniveau. Det vil også være vigtigt og aktuelt, fordi de forpligtelser, som EU og USA påtog sig til at hæve bistanden i forbindelse med FN-topmødet om "Financing for Development" i Monterrey, 2002, udløber i 2006.

Det vil være yderst relevant at få vedtaget en fælles EU-tidsplan for, hvornår 0,7% målet skal nås. I princippet traf Det Europæiske Råd på sit møde i Gøteborg, 2001, beslutning om, at der skal udvikles en sådan tidsplan. Det lykkedes ikke dengang, men det virker mere realistisk i dag at nå til sådant et resultat. Kommissionen forventer således, at EU faktisk vil overopfylde målet fra Monterrey om at yde 0,39% af BNI i bistand. Hertil kommer, at en række EU-lande, herunder Storbritannien, Frankrig, Belgien og Irland, i de senere år sat sig som mål at nå de 0,7% i løbet af en årrække.

Vi vil opfordre dig til at arbejde for, at der allerede på Det Europæiske Råds kommende forårsmøde træffes en ny principbeslutning om, at der skal udvikles en konkret tidsplan (med faste delmål) for snarlig opfyldelse af 0,7% målet. Om fornødent kan tidsplanen afspejle, at de nye medlemslande har brug for længere tid end de gamle medlemslande til at nå målet.

2. Afrika: Øget bistand, god regeringsførelse og konflikter

Især i Afrika syd for Sahara er fremskridt mod opfyldelse af 2015-målene begrænsede. Ifølge Verdensbanken lever 314 millioner mennesker eller 46,5% af området's befolkning for under 1\$ om dagen. Det er 87 millioner flere fattige end i 1990, og Verdensbanken forventer, at der i 2015 vil være yderligere 50 millioner fattige i denne del af verden.

Derfor er vi også enige med dig i, at "Verdens rige lande må stå sammen om at løfte det afrikanske kontinent ud af den nuværende elendighed." Der er virkelig brug for, at det internationale samfund lægger sig i selen for at give kontinentet en håndsrekning, så 2015-målene kan komme indenfor rækkevidde.

Efter at have været faldende i en række år, er bistanden til Afrika hævet på det seneste, men ligger kun på nogenlunde samme niveau som i 1990'erne. De internationale gældslettelsesinitiativer har vist sig at være for begrænsede til for alvor at bringe de berørte landes gæld ned på et såkaldt "bæredygtigt" niveau, så ny gæld hober sig op. Endelig er en række lande plagede af problemer på grund af faldende verdensmarkedspriser på deres eksportartikler. Desværre vil WTO-forhandlingerne i Doha-runden af forskellige grunde (se pkt. 3 nedenfor) næppe ende i markant bedre handelsvilkår for en del af de afrikanske lande.

På den baggrund er det relevant at sætte ind med ekstra bistand til Afrika. Dette kunne gøres ved en beslutning på 2005-topmødet om et Afrika-specifikt bistandsmål med tilhørende årstal, eller ved at topmødet sætter en tidsfrist for opfyldelse af den eksisterende FN-målsætning om, at bistanden

til de mindst-udviklede lande skal udgøre 0,15-0,2% af BNI i de rige lande. I 2002 udgjorde den samlede bistand til disse lande, hvoraf de fleste er afrikanske, kun 0,04% af BNI.

Øget bistand er en vigtig del af løsningen på Afrikas problemer, men ikke hele løsningen. Derfor bør Danmark samtidig arbejde for, at topmødet sætter fokus på behovet for at skaffe øgede nationale og lokale skatteindtægter i de afrikanske lande, og at det sikres, at afrikanske lande støttes i bestræbelser herpå, så der kan opkræves rimelige skatter fra private virksomheder, de voksende middelklasser og fra fastboende udlændinge, herunder de af donorlandene ansatte eksperter. Ligeledes bør topmødet fremme og understøtte de afrikanske landes politiske initiativer til at sikre god regeringsførelse, styrke menneskerettighederne og bekæmpe korruption, sådan som de bl.a. udfoldes i NEPAD og den Afrikanske Union.

Danmark bør også, i samklang med ambitionerne for Danmarks plads i Sikkerhedsrådet, arbejde for, at topmødet i 2005 understøtter de afrikanske landes indsats for at forebygge og undgå konflikter, som dem der har præget Afrika alt for længe, og for at sikre en bedre håndtering af post-konflikt situationer. I den forbindelse vil det være væsentligt, at Danmark, både politisk og via bistanden, arbejder for at skabe redskaber til at tage hånd om den kamp om naturressourcer (tømmer, olie og diamanter), som ofte er den bagvedliggende årsag til konflikter i Afrika.

3. Handel skal bidrage til opfyldelse af 2015-målene

Forhandlingerne i Doha-runden er på vej ind i en fase, hvor der skal diskuteres konkrete toldreduktioner, definitioner af forskellige former for landbrugsstøtte og reduktioner af samme. I denne fase tales der mere og mere om behovet for at nå balancerede resultater og for at beskytte følsomme produkter i EU.

Den slags retorik er naturligvis en del af den almindelige positionering i forhandlinger, men den afspejler også, at det mere overordnede mål med forhandlingerne er på vej til at fortone sig i det uvisse. Der er med andre ord behov for en kursændring, hvis udviklingslandenes behov og interesser skal placeret i hjertet af forhandlingerne, sådan som det egentlig blev aftalt i Doha.

Samtidig er der en gruppe lande, som kan få alvorlige problemer i forhandlingerne. Det gælder ikke mindst mange afrikanske lande, som simpelthen ikke har de menneskelige ressourcer, der skal til for at følge med i og påvirke forhandlingerne. Det viste sig eksempelvis allerede i sommers, da rammeaftalen for de videre forhandlinger i Doha-runden faldt på plads. Det afrikanske kontinent var det eneste, som ikke var repræsenteret i den kernegruppe af lande, der forhandlede om landbrug.

Der er en reel risiko for, at netop en række afrikanske lande kommer til at tabe på en ny WTO-aftale. Det skyldes dels, at værdien af særlige toldfordele, som de har haft i en periode, reduceres, når det globale toldniveau sænkes, og dels at nettofødevarerimporterende lande kan risikere at skulle betale mere for importerede fødevarer, hvis en ny landbrugsaftale i WTO får verdensmarkedspriserne til at stige.

I denne situation er der efter vores opfattelse brug for, at topmødet i 2005 ender med at fastlægge klare rettesnore for forhandlingerne i Doha-runden, som dels fastholder sigtet om, at runden skal være en udviklingsrunde, dels præciserer hvilke redskaber der skal tages i brug for at sikre dette. Et essentielt element heri vil være bistand til at kompensere de lande, der står til at tabe, herunder ikke mindst bistand til at udvikle landbrugsproduktionen i de lande, hvor det er relevant.

Det er for os at se afgørende, at Doha-runden ikke ender med, at en gruppe af verdens allerfattigste lande kommer til at betale prisen for, at de andre lande kan høste frugterne af liberaliseringen af verdenshandlen.

4. Fremme af ligestilling og styrkelse af kvinders rettigheder

I 2005 er der oplagte muligheder for at sætte fokus på, at ligestilling mellem mænd og kvinder og en styrkelse af kvinders rettigheder er centrale i kampen mod fattigdom og for bæredygtig udvikling. I marts gennemføres en evaluering af implementeringen af handlingsplanen fra FN's kvindekongressen i Beijing, 1995, og samtidigt markeres 30-året for den første kvindekongress.

Evalueringen af handlingsplanen bør bruges i forbindelse med 2005-topmødet til at klargøre at fremme af ligestilling og styrkelse af kvinders rettigheder er centrale faktorer for 2015-målene og bør integreres i alle målene som et tværgående hensyn. Samtidigt kan inddragelse af kønsanalyser og indikatorer udviklet siden 1995 sikre en mere præcis måling på de 8 områder, som 2015-målene omfatter.

Det er 92-gruppens opfattelse, at Danmark bør bruge evalueringen og topmødet til – overfor såvel USA som fundamentalistiske strømninger i EU og den arabiske verden - at markere sin stærke støtte til kvinders og pigers reproduktive rettigheder og sundhed. Kvinders ret til at bestemme over deres egen krop og adgang til reproduktive sundhedsydelser og vejledning, inklusive sikre fødsler, prævention og abort, bør fremmes og ikke begrænses. Disse forhold er centrale i opnåelse af 2015-mål nr. 5 om at mindske dødeligheden blandt gravide og fødende kvinder, samt for at nå mål nr. 6 om begrænsning af HIV/AIDS-smitten, hvor unge piger er uforholdsmæssigt udsatte.

Danmark bør også arbejde for, at Beijing+10 evalueringen og 2005-topmødet bruges til, at EU træffer beslutninger om støtte til udvikling af sundhedssektorerne i u-lande, som fremmer basale sundhedsydelser og præventive nationale sundhedsindsatser for alle, samt støtte til alle pigers og kvinders adgang til uddannelse, som en nøgle til deres kamp for bedre forhold og vilkår.

Endelig bør Danmark endnu engang gå forrest i at insistere på, at alle 2015-mål samt rapporteringer systematisk vurderes ud fra kønsperspektivet; at de gennemgår en såkaldt "gender audit".

5. Internationalt miljøsamarbejde

FN-topmødet bør anvendes som en lejlighed til at sikre, at vedtagelserne fra Verdenstopmødet i Johannesburg bliver en integreret del af 2015-målene, især mål 7 om bæredygtig udvikling. I deres formulering fra 2000 er 2015-målene alt for svage på dette område, og det vil være væsentligt at

skabe en formel enighed om, at vedtagelserne fra Johannesburg skal supplere den oprindelige ramme. Det gælder bl.a. det mål om sanitet, som EU kæmpede så hårdt for i Johannesburg, men også tilsvarende mål om bl.a. integreret forvaltning af vandressourcer, beskyttelse af biologisk mangfoldighed og bæredygtig forvaltning af fiskeri-ressourcer.

Samtidig bør Danmark engagere sig i EU's forberedelser til topmødet og herunder bl.a. fokusere på at sikre en solid og ærlig EU-rapportering om indsatsen for det globale miljø og for at indgå i et partnerskab med udviklingslandene (hvh. 2015-mål 7 og 8). Et væsentligt mål i denne sammenhæng vil være at sikre en videre udmøntning af EU's vandpartnerskab og en finansiering af EU's energi-initiativ, som du som EU-formand var stærkt involveret i at lancere i Johannesburg

6. FN-reform – fokus på skabelse af en Verdensmiljøorganisation

2005-topmødet vil formentlig også omfatte diskussioner om en reform af FN-systemet. Det er efter vores opfattelse vigtigt, at disse diskussioner ikke får lov at fjerne fokus fra 2015-målene, men det er samtidig klart, at der kan være elementer i en FN-reform, der har direkte og positiv indflydelse på indsatsen for at opfylde 2015-målene.

Vi er i den sammenhæng glade for, at Danmark nu, som det fremgår af "Sikkerhed, vækst – udvikling, Regeringens prioriteter for dansk udviklingsbistand 2005-09", vil bidrage aktivt til bestræbelserne på at skabe en Verdensmiljøorganisation. En sådan organisation vil kunne spille en væsentlig og samlende rolle i arbejdet med 2015-målet om bæredygtig udvikling (mål 7). 2005-topmødet er en oplagt anledning til at sætte sagen på den internationale dagsorden og få skabt en proces, der leder til realitetsforhandlinger.

For at det kan ske, vil det være afgørende, at der kan skabes en alliance mellem en række lande i Nord og Syd, der vil arbejde for forslaget. Derfor bør der afsættes ressourcer til konkretisering af forslaget og til at gå i dialog med potentielle alliancepartnere tidligt i forberedelsesprocessen.

7. Globale regler for virksomheders samfundsansvar samt indsats mod korruption

På Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling var der tilslutning til, at der skulle tages internationale initiativer med henblik på at fremme virksomheders samfundsansvar. Der blev imidlertid ikke skitseret nogen international proces, som kunne lede til fastlæggelse af sådanne initiativer.

Vi mener, at 2005-topmødet er en oplagt anledning til at få skabt en proces, der kan føre til skabelsen af bindende globale regler for virksomheders bidrag til overholdelse af menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, oprindelige folks rettigheder, miljøbeskyttelse, forbrugerbeskyttelse, bekæmpelse af korruption mv.

Det er vores opfattelse, at de i OECD gældende retningslinier for multinationale selskaber kan udgøre et udgangspunkt for arbejdet med sådanne regler. Også i FN's Menneskerettighedskommission er der udført et stykke arbejde, som kan bruges.

Det er også vores opfattelse, at 2005-topmødet bør bruges til at skabe opbakning til nye initiativer, som søger at modvirke korrupsion i råstofrige u-lande. Det gælder eksempelvis forslagene fra den britiske regering og NGO'er om at få olieselskaber m.fl. til at oplyse, hvad de betaler for adgang til råstoffer i u-lande. Den slags informationer er vitale for at sikre parlamentarikere og civilsamfundet indsigt i de offentlige finanser i lande som for eksempel Angola.

8. Fremme af nye globale finansieringskilder

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis der udvikles nye og stabile finansieringskilder for den globale indsats for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, så indsatsen bliver mindre afhængig af finanspolitikken i enkelte lande. Internationalt har der i de seneste år været mange forslag til nye finansieringskilder. Der er imidlertid behov for, at debatten udvikler sig fra at være af mere akademisk karakter til at blive mere praktisk politisk.

Vi mener, at 2005-topmødet skal bruges til at afklare, hvilke af de forskellige forslag der især skal arbejdes videre med. Vi vil derfor opfordre til, at Danmark udvælger nogle forslag, bækker aktivt og offensivt op om disse og søger at skabe alliancer med andre lande.

Blandt de forslag til alternative finansieringskilder, som vi ser det største behov for at fremme er: skat på våben, skat på kulstofindhold i fossile brændsler, skat på flybrændsel, samt Tobin-skatten.

Som det fremgår af ovenstående, så ser organisationerne i 92-gruppen en række muligheder for at bruge 2005-topmødet til at fremme den globale indsats for opfyldelse af 2015-målene og for at fremme bæredygtig udvikling. Vi håber, at du er enig med os, og at du vil engagere dig personligt i forberedelsen af mødet.

Af særligt hastende karakter er opfordringen til at arbejde for, at der allerede på Det Europæiske Råds kommende forårsmøde træffes en principbeslutning om, at der skal udvikles en konkret tidsplan for opfyldelse af målet om at yde 0,7% i u-landsbistand.

Med venlig hilsen

John Nordbo, på vegne af 92-gruppen, som i denne sammenhæng tegnes af:

Arbejderbevægelsens Internationale Forum, Care Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk International Bosætningservice, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark, Det Økologiske Råd, FN-forbundet, Folkekirkens Nødhjælp, Greenpeace, Kvindernes U-landsudvalg, Landsforeningen for Økosamfund, Mellempøkeligt Samvirke, Natur og Ungdom, Nepenthes, Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Økonet, Organisationen for Vedvarende Energi OVE, U-landsforeningen Svalerne, U-landsorganisationen Ibis, WWF Verdensnaturfonden